כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

בסודשיח

בס"ד ■ יום רביעי ■ פרשת תזריע ■ כ"ז אדר ב' ה'תשע"ו ■ 06.04.2016 ■ גליון מס' 372

תפוצה לכל קהילות ישראל

בריתו של אברהם אבינו

/ הרב יעקב הלוי פילבר

על מצות המילה נחלקו רבותינו מה טיבה, האם היא באה להסיר מהאדם דבר מיותר או באה להוסיף לו דבר שהיה חסר לו. רבינו סעדיה גאון בספרו 'אמונות ודעות' (מאמר ג, י', ד"ה הענין השביעי) שואל איך נוכל להבין שהאדם כל זמן שגופו בשלמותו כפי שנברא הוא אינו תמים, ודווקא רק כאשר חתך ממנו מה שהוא, כלומר המילה, ונחסר ממנו משהו, דווקא אז נעשה תמים?" ועל כך משיב רס"ג: "הדבר התמים הוא הדבר שאין בו לא תוספת ולא חסרון - וברא הבורא את החלק הזה (הערלה) עודף עליו, וכאשר חתכו הוסר העודף ונשאר תמים". גם 'ספר החינוך' מסביר בדרך הזו שהערלה היא תוספת מיותרת, כמו שכתב: "כי ידוע למבינים שתשלום צורת האדם בהסיר ממנו אותה ערלה שהיא תוספת בו". אלא שעל שיטתם יש לשאול: אם הערלה היא דבר מיותר, מדוע מלכתחילה בראו הבורא על מנת שיסירו אותו?

על שאלה זו משיב ספר החינוך: "מלבד שיש בו (בהסרת הערלה) תשלום צורת הגוף . . . רצה (הקב"ה) שתהיה ההשלמה (של האדם) על ידי האדם, ולא בראו שלם מבטן, לרמוז אליו כי כאשר תשלום צורת גופו על ידו, כן בידו להשלים צורת נפשו בהכשר פעולותיו". רעיון זה אפשר לדייק מהכתוב: "אשר ברא אלקים לעשות", שהקב"ה ברא מלכתחילה את העולם בלתי שלם, ותפקידו של האדם 'לעשות', להשלים את הבריאה במעשיו.

הרמב"ם בספרו 'מורה נבוכים' (ח"ג פמ"ט) חולק על התפיסה הרואה את הבריאה כיצירה בלתי שלימה שמצות המילה באה להשלימה, וכך כתב: "וכבר חשבו כי המילה הזו היא השלמת חסרון בבריאה" ועל הדעה הזו שואל הרמב"ם: "ומצא כל מפקפק מקום לפקפק ולומר: היאך נעשו הדברים הטבעיים חסרים עד שיצטרכו השלמה מבחוץ?" ועל כן מסיק הרמב"ם: "ואין המצווה הזו להשלמת חסרון הבריאה אלא להשלמת חסרון המידות". לדעת הרמב"ם אחד מטעמי מצות המילה היא החלשת יצר המין של האדם, וההסבר הזה מתייחס לתחום האישי של האדם. אך לפי הרמב"ם יש פן נוסף לטעמי מצות המילה, והוא טעם לאומי וכך כתב: "ויש במילה עוד עניין אחד חשוב מאד, והוא שיהיה למאמיני יחוד השם אות אחד גשמי שיקבצם, ולא יוכל מי שאינו מהם לטעון שהוא מהם והוא נוכרי - כי פעמים יעשה האדם כן (להתחזות ליהודי) כדי להשיג תועלת או כדי להתנכל אל אנשי הדת הזו". אבל הטעם היותר נכבד לפי הרמב"ם הוא הברית שבין ישראל לאביהם שבשמים: "וכן זאת המילה היא ברית אשר כרת אברהם אבינו על אמונת ייחוד השם, וכן מי שימול יכנס בברית אברהם להאמין הייחוד". לאחר הכנסתו של הרך הנימול לברית מברכים אותו הקהל: "כשם שנכנס לברית כו יכנס לתורה לחופה ולמעשים טובים". ונשאלת השאלה מדוע אומרים הכרזה זו דווקא רק במצות המילה ולא אומרים אותה אחר כל קיום מצוה אחרת? על כך משיבים: בכל מצוה אחרת אין ודאות שהאדם יישאר נאמן לה כל ימיו, כמו שאמרו: "אל תאמין בעצמך עד יום מותך". מצוה אחת בלבד ישנה שהיהודי יכול להיות בטוח שלא יבטלה לעולם והיא מצות המילה, ועל כן הקהל מאחל לרך הנימול: "כשם שנכנס לברית" ומצוה זו תתקיים בו כל ימיו בין ירצה ובין לא ירצה, "כן יכנס לתורה, לחופה ולמעשים טובים", וכך יהיה דבוק ונאמן לכל שאר המצוות, שיקיימן כל ימי חייו. ■

עוד בעיתון

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

החשוב ביותר
הנצי"ב מוולוזין, בחיבורו 'העמק דבר', עונה על שתי שאלות לגבי פסוק זה...
המשך בעמי 2

שוויית חורף
האם הרב יכול לבאר לנו מה בדיוק אנו עושים כשאנו באים אל הרב למכור את החמץ? האם אנו מוכרים את החמץ לרב? וכי הרב הוא גוי?...
המשך בעמי 2

סיפור לשבת
נסים / דבר שנצטער בו, יכשל בו?
סיפר הגר"מ שטרן שליט"א רב שכונת עזרת תורה: מי שמכיר אותי יודע שאינני אדם של מופתים וחלומות...
המשך בעמי 3

שביבים

■ מדוע אין טהרת צפרים בנגעי בגדים?
■ הזמן המוכשר לבקש על פרנסה
■ זכי הראות
■ כאן גר יהודי...
■ ואם לא תשיג ידו לשתי תורים
■ גם בימים אלה: הכול בשובה ונחת
המשך בעמי 4

בסודשיח
כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

החשוב ביותר

החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה.

הנצי"ב מוולוזין, בחיבורו 'העמק דבר', עונה על שתי שאלות לגבי פסוק זה:

א. לכאורה המלה "לכם" מיותרת, ואפשר היה לומר 'החודש הזה ראש חדשים, ראשון הוא לחדשי השנה'?

ב. לכאורה יש גם כפילות בפסוק, שהרי 'ראש חודשים' כוונתו החודש הראשון, ואם כך, מה הוסיף סוף הפסוק 'ראשון הוא לכם'?

תשובתו היא שפירוש המילה 'ראש' הוא לא סדר טכני, לפני השני, השלישי וכו', אלא גם החשוב ביותר, ראשון במעלה. הדברים אינם זהים, כמו בתור במרפאה, שהראשון בתור אינו בהכרח החשוב ביותר... וכמו באולם שמחות שהראשון שמגיע אינו החשוב ביותר אלא דווקא המנקה (שאמנם עבודתו חשובה, אך הוא לא ראש המכובדים...) הקב"ה אומר לנו שלחודש ניסן יש את שני היתרונות, הוא גם הראשון בשנה וגם החשוב בה ביותר. לכל חודש יש את התכונה שלו. תכונתו של חודש תשרי, החודש שבו נבראה גשמיות העולם, הוא הצד הגשמי. לכן בו נידון האדם על חייו בעולם הזה (בראש השנה) ובו חג הסוכות, חג האסיף בו אוספים את הגשמיות, את התבואה, אל הבתים. זהו ראש השנה של כל העולם, שחי את חייו ברובד מעשי, ולא מרומם את חייו למבט רוחני. אבל 'לכם' לעם ישראל, יש את היכולת והציווי להפוך את חודש ניסן לחודש החשוב והמרכזי בחייכם, החודש שסביבו סובב ציר מחשבותיכם. חודש ניסן הוא חודש של גילוי שם ה' בעולם, של ניסים שהראו שלקב"ה אכפת מה קורה בעולם ושהוא שולט בו, שהוא משגיח במיוחד על עם ישראל ומייעד להם תפקיד נשגב. המצווה הראשונה שהצטווה עם ישראל הייתה 'החודש הזה לכם', ובעצם, על פי הסבר הנצי"ב, ההבנה שאנו אחרים, שונים, ושמיועד לנו תפקיד אחר בעולם, תפקיד לרומם את המציאות אל מקום הקדושה והרוחניות. רוחניות זו צריכה להיות הדבר המרכזי, 'ראש' מלשון חשיבות, וגם לקבל את הביטוי לכך במציאות, ראשון בסדר החודשים.

יהי רצון שנזכה לדעת את ייחודנו, את ה'לכם' ולשים את הרוחניות במקום ה'ראש', במקום החשוב ביותר בנפשנו, וכן, ליישם את העיקרון בפועל. 'ראשון' גם במציאות.

(חברים מקשיבים)

שו"ת חורף

הרב שבתי יגל / הכולל הקהילתי רעננה

שאלה החוזרת על עצמה מדי שנה. הפעם זו שאלתו של אפרים מרגליות "אני בתקופת התחזקות": האם הרב יכול לבאר לנו מה בדיוק אנו עושים כשאנו באים אל הרב למכור את החמץ? האם אנו מוכרים את החמץ לרב? וכי הרב הוא גוי? מה זה עוזר שמוכרים לרב ולא לגוי? כמו כן כיום מצוי 'מכירת חמץ' באתרים שונים ברחבי האינטרנט, איך זה עובד? זה תופס מבחינה הלכתית?

תשובה: נראה כי לשואל כי יש חוסר הבנה בסיסי בכל מה שנוגע ל'מכירת חמץ' וכיון שזו טעות נפוצה אצל רבים אבאר עניין זה.

התורה אסרה את החמץ בפסח לא רק באכילה ובהנאה אלא גם בעצם הימצאותו ברשותנו במהלך הפסח, ומשום כך אנו צריכים לבטל לבדוק ולבער את החמץ קודם החג.

מי שיש ברשותו חמץ שאינו יכול לבערו הן מבחינה טכנית, והן בגלל ההפסד המרובה הכרוך בדבר, רשאי למכור את החמץ לגוי למשך ימי הפסח וכך לא יכשל באיסור 'בל יראה ובל ימצא'.

בימים עברו כל אחד הזקוק לכך היה עורך מכירת חמץ פרטית בינו לבין גוי מזדמן (שכן וכדומה) אולם ברבות הימים השתרש הנוהג לעשות מכירת חמץ אחת כללית לכל תושבי העיירה.

מכירת החמץ התבצעה בצורה כזו שכל אחד ואחד מתושבי העיירה היה מגיע אל הרב העיירה בערב פסח ומוכר לרב את חמצו, ולאחר שהרב היה קונה את החמץ של כל העיירה (שאינו מיועד לביעור) היה מוכר אותו לגוי בערב פסח וחוזר וקונה אותו מהגוי במוצאי הפסח עבורו ועבור כל תושבי העיירה.

מחמת כמה סיבות השתנה הנוהל, ובמקום שכל אחד מוכר לרב את החמץ, כל אחד ממנה את הרב כשלוחו למכור עבורו את החמץ בערב פסח לגוי, ובערב פסח הרב מיופה הכוח, מוכר לגוי את החמץ בעבור כל אלו שמינו אותו כשליח.

נמצא אם כן שמכירת החמץ הנהוגה כיום, מתבצעת בשני שלבים, בשלב הראשון אנו באים אל הרב וחותמים על שטר הרשאה - ייפוי כוח, בו אנו ממנים את הרב כשליח למכור עבורנו את החמץ, ובשלב השני הרב מזמן את הגוי בערב פסח, ממלאים את הפרטים בשטר המכירה ואליו מצרפים את כל שטרות ההרשאה ומבצעים את מכירת החמץ.

ייתכן שהביטוי השגור אצל המון העם שאנו הולכים לרב 'למכור' את החמץ, מקורו במנהג הקודם בו באמת היינו מוכרים את החמץ לרב והרב היה מוכר את החמץ לגוי, אך כאמור לעיל כיום אין אנו מוכרים את החמץ לרב (ואכן הרב הוא לא גוי...) אלא רק ממנים אותו כשליח למכור עבורנו את החמץ.

ובאשר למכירה ב'אינטרנט': המכירה עצמה של החמץ לגוי (השלב השני) בוודאי אינה יכולה להיערך דרך האינטרנט, אך מתן ההרשאה לרב ומינויו כשליח למכור עבורנו את החמץ (השלב הראשון) כן יכולה להתבצע דרך האינטרנט כמבואר בשולחן ערוך חושן משפט שמינוי שליח אינו זוקק עשיית קניין אלא מספיק בדיבור בעל פה.

אך מכל מקום אין אני ממליץ כלל ועיקר לעשות זאת דרך האינטרנט מחמת כמה סיבות:

1) נהגו לעשות 'קניין' בעת מינוי השליחות כדי לתת למינוי יתר תוקף וזה אי אפשר לעשות באינטרנט.

2) פעמים שצריך להוסיף כל מיני פרטים בשטר מינוי השליחות, כגון באופן שנוסע למלון לחג ורוצה להפטר מחובת הבדיקה, ולכן מוכר לא רק את החמץ אלא את כל ביתו או חלקים ממנו, והרב יכול להנחות אותו איך למלאות נכונה את הטופס, ובאינטרנט בדרך כלל אין מי שינחה אותו (או שאין אפשרות כזו) איך למלא נכונה את הטופס.

3) נהגו לתת סכום כסף מסוים לרב הן כשכר על טרחתו והן מחמת כמה רווחים הלכתיים הנובעים מכך, וגם זה אי אפשר לעשות דרך האינטרנט (בדרך כלל)

4) אם סוף סוף יש פעם אחת בשנה בה היהודי פוגש את הרב, גם לזה צריך למצוא תחליף? לא הכל צריך להיות וירטואלי.

לסיום אציין שמאחר ובמכירת חמץ הכללית יש כמה וכמה נידונים הלכתיים, ואין המכירה עוברת 'חלק', ראוי ונכון לכל אחד ואחד שהוא בגדר 'צרכן פרטי' שלא לסמוך על המכירה בכל מה שנוגע ל'חמץ גמור', אלא בשבועות שקודם הפסח יכלכל את צעדיו בתבונה לסיים את כל החמץ הגמור קודם החג, ויכלול במכירה רק מוצרים שאינם בגדר 'חמץ גמור'.

כמו כן גם מי שמבער מביתו את כל החמץ וחשש חמץ קודם הפסח, ראוי לו להשתתף במכירת החמץ הכללית מחמת כמה טעמים[א].

א - מקורות לכל תשובה זו ניתן למצוא בספר 'סדר מכירת חמץ כהלכתו' לגרש"א שטרן שליט"א. על השתלשלות תקנת מכירת החמץ עיינו בהקדמת הספר הנ"ל.

סיפור לשבת

נסים / דבר שנצטער בו, יכשל בו?

סיפר הגרי"מ שטרן שליט"א רב שכונת עזרת תורה: מי שמכיר אותי יודע שאינני אדם של מופתים וחלומות. ועם זאת, 'בדידי הוי עובדא'. באותם ימים נחשב היה מצבי הרפואי לקשה. המחלה התגלתה אצלי במעי הגס, והרופאים היו פסימיים בדבריהם על אודות דרך הריפוי האפשרית. שלושה רופאים בכירים קבעו, כי עלי לעבור ניתוח סבוך לכריתת האבר הנגוע שכנראה ישנה את איכות חיי. מבחינתי האישית מדובר היה באסון. לא - ראיתי עצמי מנהל חיים תקינים לאחר הניתוח. מאידך הייתי חייב לעבור את הניתוח, דבלעדיו ידעתי שאין חיים. כשהבנתי שאין ברירה, קבעתי תור לניתוח. ככל שהתקרב המועד, המתח הלך וגבר מתוצאותיו...

בליל שבת האחרון לפני הניתוח, חלמתי חלום מפתיע, בו הופיע אדם שאותו ראיתי ארבעים ושתים שנה קודם לכן. באותם ימים הייתי נוהג בעקבות הצדיק בעל החסד רבי אריה לוין, ללכת לבקר קשישים גלמודים בבתי אבות שהיו בירושלים. באחד הימים הבחנתי בבית אבות בקשיש שיושב וכולו אומר כאב וסבל. פניתי אליו, ושאלתי האם אני יכול לסייע לו. הוא השיב בשלילה. 'ובכל זאת מה כואב לך?' שאלתי. הוא השיב שמזה מספר ימים לא התרוקן, ולכן כל גופו כואב. ניגשתי לאחות שהייתה במקום ואמרתי, 'יושב אצלכם אדם שמזה מספר ימים לא התפנה ואתם לא עושים דבר בנושא" היא השיבה שמדובר בבעיה סבוכה, שרק בבי"ח ניתן לטפל בה והדבר כרוך בעלות כספית. 'הבעיה', הוסיפה 'שפנינו לילדיו ואמרנו להם שייקחו את אביהם לבי"ח - שם יטפלו בו. הילדים מסרבים וטוענים כי על בית האבות לדאוג לטיפול. החלטתי לעשות מעשה. הזמנתי אמבולנס ולקחתי את הקשיש לבי"ח. הרופאים טפלו בו, ולמחרת כבר יכל לחזור לבית האבות. אני זוכר כיצד לפני שיצאנו מבי"ח, ניגש אלי הרופא ונזף בי על ההזנחה ב'אבא'. עוד יום אחד היית ממתין ולבו היה נפגע.

הוא היה נפטר', אמר לי. כיון שחששתי לחילול ה', הסברתי לו שבאתי בהתנדבות ומדובר באדם זר עבורי. באותם ימים הייתי אברך כולל. קבלתי מלגה של 500 לירות לחודש. האמבולנס והטיפול הרפואי עלו 300 לירות. פניתי להנהלת בית האבות ושאלתי לזהות בני משפחתו של הקשיש. התברר לי שמדובר באדם מכובד, אב למשפחה ידועה. פניתי לילדי הקשיש וספרתי להם מה שאירע, וביקשתי החזר הוצאות שהיו לי. הם הגיבו שאינם מבינים מדוע התערבתי בדבר שאינו מענייני, שכן לדעתם תפקיד בית האבות לדאוג לטיפול רפואי לחוסים בו, ולכן אינם סבורים שעליהם לממן את מה שלדעתם היה בית האבות צריך לעשות. השבתי להם שאין כל בעיה, ובחודש הקרוב אסתדר רק עם מאתיים לירות למחייתי ולמחיית בני ביתי. באחד מהביקורים הבחנתי ששוב הוא כאוב. בירור קצר העלה שהבעיה חזרה על עצמה. הזמנתי אמבולנס, הבאתי אותו לבי"ח ושלמתי ההוצאות. הקשיש טופל והוחזר ע"י לבית האבות לאחר שהוטב לו. המעשה חזר על עצמו חמש או שש פעמים, עד שבפעם האחרונה שלחו את אחד החתנים לשלם לי עבור הוצאות אותה הפעם. מאז, טיפלו הם בבעיה של אביהם. שכחתי לחלוטין מאותו מעשה חסד. אבל הנה חלפו ארבעים ושתים שנה והאיש מופיע בחלומי ואומר לי: 'נודעה לי הצרה שבה אתה מצוי בימים אלה. באתי בפני בית דין של מעלה ואמרתי להם: 'איך יתכן שאדם שעשה עמי חסד של אמת

המשך בעמוד הבא...

והיטיב עימי יינזק באותו איבר? בי"ד של מעלה הכירו בצדקת טענתי ובאתי לבשר לך שתכנס לניתוח ותצא ממנו מבלי שחייך ישתנו'. האיש הסתלק ואני התעוררתי.

זכרתי היטב את החלום ואת דמות דיוקנו וחשתי שמדובר בחלום אמת. הבנתי שהניתוח יצליח ולא אצטרך לשנות את אורחות חיי. מאותו הרגע ירדה עלי שלווה, שנמשכת ב"ה' גם עתה. חשבתי שזה הפירוש של הנאמר בתפילה 'זוכר כל הנשכחות'. גם מעשה חסד שנשכח מהאדם, הקב"ה משלם עבורו את השכר לעושהו. גם אם אדם אינו רואה את התמורה מיד הרי שבבוא העת, הוא יקבל שכר. הניתוח עבר בהצלחה, כפי שהובטח בחלום. אני זוכר את שלושת הרופאים שהגיעו אלי לאחר הניתוח והודו, כי אירע לי נס. הם ציינו,שנדהמו לגלות שעל אף המחלה אין צורך לקטוע איברים חיוניים להמשך תפקוד הגוף' (האמנתי ואדברה).

הרב חנניה צ'ולק / יו"ר "עזר מציון".

שביבים / שאול שיף

מדוע אין טהרת צפרים בנגעי בגדים?

משיחותיו של הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א*

בפרשתנו פרשת תזריע כתוב: אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת וגו' (ויקרא י"ג, ב').

והנה בפרשתנו נתבארו דיני נגעי אדם, ודיני נגעים בגדים, והנה נגעי אדם יש להם "טהרת צפרים", וכן בנגעי בתים, כמבואר בפרשת מצורע, משא"כ נגעי בגדים אין להם "טהרת צפרים". והנני מעתיק כאן מה שכתב בזה בספר "כרם אליעזר" על עניני נגעים (ח"א סימן מ"ב) הנמצא כעת בשלבי עריכה, מאת אחי הגאון רבי אליעזר הכהן רבינוביץ שליט"א, מח"ס 'תורת הנגע' (על הרמב"ם הלכות טומאת צרעת), וספר 'חינוך הבנים כהלכתו', ושא"ס, ואלו דבריו:

א. יש להתבונן מדוע לא מצינו בתורה "טהרת צפרים" לבגד המנוגע, כמו שמצינו באדם המנוגע או בבית המנוגע, והנה עיקר דין זה שאין טהרת צפרים בבגד המנוגע, נתבאר מקורו ב"תורת הנגע" פרק ט"ו ה"ח (בה"ל סקי"ח), ושם נתבאר האם יש חולקים על זה, יעו"ש, אך לפי מסקנת הדברים כי אכן אין בנגעי בגדים טהרת צפרים, רק בנגעי אדם ובתים, יש להבין סברת החילוק בזה.

והנה אליבא דאמת זהו "גזירת הכתוב" כשאר כל דיני הנגעים, ואין אתנו יודע עד מה, וכן השיבני מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, על השאלה הנ"ל, בזה"ל: "כלום אנו יודעים כל טעמי תורה", אבל אף עפ"י כן מצינו לרבותינו מפרשי התורה, שכתבו בזה כמה טעמים נכוחים, והנני להעתיק כאן מה שמצאתי בזה בדברי רבותינו.

ב. בספר "אברבנאל" (ויקרא פרק י"ד) כתב בתחילת הפרשה של פרשת המצורע: השאלה הט' במה שצווה ולקח לחטא את הבית שתי צפרים ועץ ארז ושני תולעת ואזוב, וצווה לעשות כמעשה טהרת המצורע עצמו, ולא תמצא שצווה דבר מזה בטהרת הבגד והעור, אשר בו נגע צרעת, והיה ראוי שיהיה הדין לשניהם שווה, ומה היחס וההדמות אשר לאדם המצורע עם הבית שנראה בו הנגע ששניהם ישתוו בטהרה אחת, ובאופן אחד שאין כמוהו בענין הבגד והעור לשיהיו נכללים באותו דין.

ובסו"ד כתב: "האמנם בעבור שבהיות בו הצרעות שרפו את הבגד כולו, או מקצתו, לא הצריך בו הכתוב צפרים ועץ ארז ושני תולעת ואזוב לחטא את הבגד כאשר עשה לחטא את הבית". ואמנם מה ענין אמרו וכפר על הבית וטהר, וידוע שהבית אין בו עון ולא כפרה, אלא שזה רמז כולו לבעל הבית, שבראותו ההתראה הזאת שיעשה השם בביתו, כדי שיתן אל לבו וישוב אל ה' וירחמהו עם תשובתו, יזכה לכפר ולרפואת הצרעת שהייתה מזומנת לבא עליו, ומפני זה היה אופן כפרת ביתו בצפרים ושאר הדברים שזכר בתורת המצורע ביום טהרתו, כי אליו ר"ל לבעל הבית נתיחסה הכפרה והרפואה ההיא, לא לבית ולאבנים ולעצים אשר רוח אין בהם, והותרו בזה השאלות השמינית והתשיעית. (עכ"ל).

ולכאורה אינו מובן שהרי גם בבית המנוגע חלצו ממנו את הנגע, וכפי הנראה כוונתו דמכל מקום סוף סוף הנגע קיים במקום הטמא שהניחו שם את האבנים המנוגעות, משא"כ בנגע שבבית ששרפו את הנגע, וכבר אינו בעולם כלל.

ג. בחתם סופר על התורה פרשת מצורע (י"ד נ"ג) כתב וז"ל: וכפר על הבית, וכתב רמב"ן דנגעי בתים בא גם כן על חטא, וצ"ע אם כן גם בנגעי בגדים, היה לו להביא צפרים לכפר, ע"כ נלע"ד מנגעים אכפר לו ומהפסד ממונו נתכפר, אך יען הנגע בבגדים ובתים הוא המשכת רוח הטומאה במקום ההוא, כמ"ש רמב"ן (י"ד מ"ג), והנה בבית יש מזוזה בפתח ושם ה' נקרא וגרם בעוונו שישכון רוח הטומאה במקום מזוזה קדושה ע"ד השוכן אתם בתוך טמאותם על כן וכפר על הבית בציפרים ולא צריך זה בבגדים (עכ"ל). - והנה מדברי החתם סופר משמע, כי גם בהיות הבית מוסגר נשארת בו המזוזה, ועיין מה שכתב בזה באריכות ב"כרם אליעזר" על עניני נגעים.

(*מח"ס "גם אני אודך")

הזמן המוכשר לבקש על פרנסה

כתב בספר "תפארת שלמה" (מראדומסק / מועדים ע"א רמ"ג) וז"ל: ולזה הזמן גורם בימי הרצון בחודש ניסן, להתפלל ג"כ על פרנסה כמ"ש במ"א (על מה דאיתא בברכות ל"ה ע"ב) מה שאמר רבא לתלמידיו לא תתחזון קמאי לא ביומי ניסן ולא ביומי תשרי כי היכי דלא לטרדן במזוניכו כולא שתא. דלכאורה תמוה כי תלמידיו של רבא לא היו מעובדי אדמה להיות להם טרדות בחדשים הללו

בעסקים הללו? אך הרמז כי ביומי ניסן ותשרי עת לעשות ולבקש ג"כ על פרנסה שלא יהיה להם טרדות כל השנה.

זכי הראות

"קבלנו, דה-י"ב ימים הראשונים דניסן, ימי הקרבת הנשיאים, המה כח כללי לי"ב חדשי השנה, כל יום רומז לחודש שלם. כך שמענו מכבוד אדמו"ר הרב הקי מהרמ"מ (מרימנוב) זצ"ל. "וזכי הראות יכולין להתבונן בכל יום איזה מאורעות יהיה בחודש אשר הוא נגד יום ההוא, וכבוד אדמו"ר הרב הק' מהריעי"צ (החוזה מלובלין) היה כותב ברוח קדשו בכל יום מה יהיה בכל חודש, ובאותו שנה שנתבקש בישיבה של מעלה בחודש מנחם (אב), לא כתב רק עד מנחם (אב), והענין הוא בפרסום".

(אגרא דכלה פרשת פקודי)

כאן גר יהודי...

רבנו (מונקאטש) סיפר (בליל ז' חנוכה תשנ"ד): בהיות הרה"ק הרבי ר' משה ליב מסאסוב זי"ע משובתי שב"ק בפעם הראשונה אצל הרה"ק בעל נועם אלימלך מליזענסק זי"ע, כיבד אותו לומר תורה. פתח ר' משה ליב ואמר: בפרשת השבוע כתוב ואמרתם זבח פסח הוא לה' אשר פסח על בתי בני ישראל (שמות יג, כז), ותמוה שהיה צריך לומר "אשר פסח מעל בתי בני ישראל", שהרי דילג מעל בתיהם ונגף רק את המצריים, ולמה אם-כן נאמר על בתי בני ישראל?

וביאר, כי כשכביכול הקב"ה בא למצרים שהייתה מלאה גלולים, בודאי שחרה אפו. אמנם כשהגיע לבתי בני ישראל כביכול נתמלא שמחה בבחינת ריקודים של חדוה. וכך פירש את הכתוב: ופסח על בתי בני ישראל - כביכול שש ורקד מתוך שמחה על גודל הנחת רוח שכאן גר יהודי העושה רצון בוראו, ופסח ורקד על בתי בני ישראל "דא וואיינט א אייד" (כאן גר יהודי) מחמת השמחה והחדוה שהיתה לו. וקפץ אז הרה"ק הרבי ר' משה ליב על השולחן הטהור של הרה"ק בעל נועם אלימלך ורקד וזימר פעמים רבות "דא וואיינט א איד, דא וואיינט א איד"

(עיין חידושי הרמ"ל פרשת בא)

ואם לא תשיג ידו לשתי תורים

(רעיון לקימחא דפסחא):

סיפר בעל מנחת אלעזר זי"ע מגודל צדקותיו ופזרונותיו של הגה"ק בעל דברי חיים מצאנז זי"ע (יומא דהילולא כ"ה ניסן):

הגה"ק מצאנז זי"ע היה דרכו ליתן מעות צדקה מדי שבוע בשבוע לתלמידי חכמים עניים שבעירו. פעם אחת, קודם חג הפסח, רצתה הרבנית לקנות עוף גדול הנקרא אינדי"ק (תרנגול הודו), אבל הגברת המוכרת, ביקשה יותר מכדי שווייה, לפי דעת הרבנית. ולכן עזבה אותה הרבנית ולא רצתה לקנות את העוף. אחר-כך נתיישבה הרבנית בדעתה והסכימה לקנות גם במחיר היקר. אבל כבר איחרה, ואת העוף היקר הזה כבר קנתה אשת אחד מן העניים, שהרה"ק מצאנז זי"ע נהג ליתן לו מעות צדקה מדי שבוע. הלכה הרבנית לבעלה הקדוש, ושאלתו: "ראה, לנו היה זה עוף יקר מדי, אבל אשת העני פלוני שילמה המחיר". השיב לה הרה"ק בעל דברי חיים זי"ע: אם-כן הדבר, שעני זה צריך לקנות אותן העופות היקרות, בודאי אוסיף לו עוד על דמי הצדקה השבועיים...

גם בימים אלה: הכול בשובה ונחת

סיפר הדברי שמואל זי"ע, שהרה"ק רבי משה מקוברין זי"ע ביקר בבית בתו של הרה"ק רבי ברוך ממעזיבוז' זי"ע, ובשעת יציאתו לדרכו מיהר מאוד ונחפז לצאת בבהילות. בטרם יצא מן הבית, ביקש מבעה"ב שתאמר לו דבר ששמעה מאביה, אמרה לו, מרגלא בפומיה של אבי הקדוש, שאסור ליהודי להיות בהול ונחפז. כששמע זאת נעמד על עמדו ונשאר עוד זמן מה מתוך יישוב הדעת. לאחר זמן נודע, שהמתינו שודדים רוצחים בדרך בכדי לשדוד את העוברים ושבים ולרוצחם נפש, ואם היה יוצא מתוך חפזון - אזי היה נופל בידיהם ל"ע , ורק על ידי שנתעכב בבית, ניצל מידם. על פי זה פירש ה'דברי שמואל' את לשון הכתוב (ישעיה ל טו) 'בשובה ונחת תושעון', שעל ידי יישוב הדעת וההנהגה במנוחה מתוך האמונה הטהורה ניתן להיוושע מכל צרה. וגם לא ידאג ותיטרף נפשו בשמירת מעותיו ורכושו, כמו שכתוב (מבחר הפנינים שער האמונה א) 'אמרו לחכם למה אין אנו רואים עליך סימן דאגה, אמר להם מפני שלא קניתי דבר ופקדתיו ודאגתי עליו'. והיינו, שמעולם לא היה לו הפסד ואיבוד ממון כלל. כי מעולם לא החשיב את הרכוש שהיה ברשותו כ'שלו', אלא כ'פקדון' בידו מאת הבורא יתב"ש. וממילא אף כשנאבדו ממנו חשב לעצמו - עד עתה נתנם השי"ת בידי, ועתה השבתי החפץ לבעליו, ומה לי לדאוג על הפסד דבר שאינו שלי. והיה אומר הרה"ק מקוברין זי"ע (אמרות משה, אמונה ובטחון) כשאדם יוצא לשוק וצרור כספו בידו בכדי לקנות בו דבר מה, אם יאמין בבירור כי החפץ שברצונו לקנות הוא מהשגחתו יתב"ש וכן שהקב"ה הכניס בו את המחשבה לקנות, ואף הסכום שיקבע הכול בהשגחה, וכן במוכר דבר מה - שיאמין כי הדעת למכור וכן הסכום הכול בהשגחתו יתב"ש - ערב אני בעדו כי השי"ת יצליח את כל דרכיו. וכך פירש הרה"ק רבי דוד מטאלנא זי"ע בלשון הכתוב (תהילים קיח ז) 'ה' לי בעוזרי ואני אראה בשונאי', את ההרגשה לחיות מתוך אמונה שה' לי והוא עומד לימיני לסמכני בכל עת, הנני מברך לעוזרי ולאוהבי, ואילו את המחשבה שאני הוא העושה את כל המעשים - זאת אראה בשונאי ואאחל להם קללה זו.

בסוד שיח

כשם שפרצופיהם שונים
כך דעותיהם שונות

נשמח לקבל תגובות
והערות מהקוראים
בדואייל: besod@013net.net

עיצוב ועריכה גרפית:
גיל ויין עיצוב גרפי
אימייל. gilwein26@012.net.il